

Ковальчук Сергій Олександрович,

доктор юридичних наук, професор

*(Івано-Франківський навчально-науковий юридичний інститут**Національного університету «Одеська юридична академія», м. Івано-Франківськ)*ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6285-099X>

ЩОДО УКЛАДЕННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ПРО КОРУПЦІЙНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ УГОДИ ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ, ОДНІЄЮ З УМОВ ЯКОЇ Є ЗАСТОСУВАННЯ СТ. 75 КК

У статті досліджено питання щодо можливості укладення у кримінальному провадженні про корупційне правопорушення угоди про визнання винуватості, однією з умов якої є застосування ст. 75 КК. Розкрито доктринальні підходи і правозастосовну практику з цього питання і констатовано наявність протилежних позицій як учених, так і суддів та органів прокуратури. Обґрунтовано, що ухвалення судом вироку на підставі угоди про визнання винуватості у корупційних кримінальних правопорушеннях, однією із умов якої є застосування ст. 75 КК, є неправильним застосуванням закону про кримінальну відповідальність.

Ключові слова: угода про визнання винуватості, корупційне кримінальне правопорушення, покарання, звільнення від відбування покарання з випробуванням, інтереси суспільства.

Постановка проблеми. Із прийняттям у 2012 р. КПК, в якому було закріплено новий для кримінального процесуального права інститут угод, ст. 75 КК, що визначає підстави звільнення від відбування покарання з випробуванням, було доповнено ч. 2, за змістом якої суд приймає рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням у разі затвердження угоди про примирення або про визнання винуватості, якщо сторонами угоди узгоджено покарання у вигляді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, позбавлення волі на строк не більше п'яти років, а також узгоджено звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Застосування органами досудового розслідування та судами положень ст. 75 КК не викликало жодних застережень до прийняття 14.10.2014 р. законодавцем низки антикорупційних законів, за змістом яких запроваджувалася система заходів із запобігання та протидії корупції. Зокрема, Законом № 1699-VII було затверджено Засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 рр., одним із заходів на виконання якої законодавець визначив внесення змін до КК щодо усунення можливості для осіб, які вчинили корупційні злочини, бути звільненими від відповідальності та покарання, зокрема з випробуванням (п. 3 розд. 4 «Покарання за корупцією»). Такі зміни було внесено Законом № 1698-VII, зокрема, законодавцем у ч. 1 ст. 75 КК було встановлено пряму заборону застосування інституту звільнення від відбування покарання з випробуванням до осіб, засуджених за корупційне кримінальне правопорушення, але ч. 2 ст. 75 КК будь-яких змін не зазнала.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стан нормативного закріплення зумовив як у науковій літературі, так і у правозастосовній практиці протилежні

підходи до питання щодо можливості укладення угоди про визнання винуватості у кримінальному провадженні про корупційне правопорушення, однією з умов якої є положення про звільнення особи від відбування покарання з випробуванням на підставі ст. 75 КК. Так, О. Житний, А. Клочко, К. Кравчук, Д. Михайленко, О. Пасека та О. Цивінський стверджують, що положення частин 1 і 2 ст. 75 КК є самостійними та підлягають застосуванню окремо, отже, у випадку укладення угоди про визнання винуватості у справі про корупційне правопорушення ст. 75 КК є застосовною [1; 2; 3]. Натомість Г. Анісімов, В. Бурдін, М. Подоляк і С. Фомін дотримуються протилежної позиції [4; 5; 6].

Щодо судової практики, то окремі судді місцевих загальних судів затверджують угоди про визнання винуватості у корупційних кримінальних правопорушеннях, однією з умов яких є застосування ст. 75 КК [7], а інші відмовляють в їх затвердженні, посилаючись на неправильне застосування ст. 75 КК у справах цієї категорії [8]. За практикою ВАКС, укладення угоди про визнання винуватості у корупційних кримінальних правопорушеннях із застосуванням ст. 75 КК не є неправильним застосуванням закону про кримінальну відповідальність [9], хоча суддя О. Ткаченко неодноразово в окремих думках вказує на помилковість такої позиції [10].

Спірною щодо цього питання є й позиція органів прокуратури. Так, з одного боку, прокурори САП укладають і передають до ВАКС угоди про визнання винуватості із застосуванням ст. 75 КК у справах, які відповідно до ст. 216 КПК розслідуються НАБУ, а з іншого боку, прокурори обласних прокуратур оскаржують вироки місцевих загальних судів, якими затверджено такі угоди.

Ситуація, яка склалася, не сприяє єдності судової практики і потребує вирішення, зокрема, у частині встановлення відповідності вимогам ст. 75 КК практики

укладення угод про визнання винуватості, однією з умов яких є звільнення особи від відбування покарання з випробуванням, у кримінальних провадженнях про корупційне кримінальне правопорушення.

Метою цієї статті є формування обґрунтованих висновків щодо можливості укладення у кримінальному провадженні про корупційне правопорушення угоди про визнання винуватості, однією з умов якої є застосування ст. 75 КК.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до п. 1 ч. 7 ст. 474 КПК суд відмовляє в затвердженні угоди, якщо умови угоди суперечать вимогам цього Кодексу та/або закону, що своєю чергою передбачає встановлення правильності застосування положень ст. 75 КК під час укладення такої угоди у корупційних кримінальних правопорушеннях.

Аргументи прихильників позиції щодо можливості укладення такої угоди зводяться до того, що, по-перше, приписи ч. 1 ст. 75 КК та ч. 2 ст. 75 КК є самостійними, про що свідчить форма викладу ст. 75 КК загалом, та наводять аналіз цього положення [1, с. 112; 2, с. 36–37], а по-друге, законодавець свідомо не передбачив обмежень у застосуванні ч. 2 ст. 75 КК щодо корупційних злочинів, мав і має можливість внести відповідні зміни, встановивши законодавчий «фільтр» щодо застосування ст. 75 КК до корупційних кримінальних правопорушень [2, с. 31]. Проте аналіз положень ст. 75 КК в їх взаємозв'язку між собою та з нормами інших нормативно-правових актів, як видається, свідчить про інше. Так, початкова редакція ч. 1 ст. 75 КК містила загальне правило та надавала право суду прийняти рішення про звільнення особи від відбування покарання з випробуванням, якщо у разі призначення покарання з вигляді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, а також позбавлення волі на строк не більше п'яти років, урахувавши тяжкість кримінального правопорушення, особу винного та інші обставини справи, він дійде висновку про можливість виправлення засудженого без відбування покарання.

Із прийняттям КПК 2012 р. ст. 75 КК зазнала змін. Оскільки відповідно до положень статей 471, 472 КПК однією з обов'язкових умов змісту угоди законодавець визначив «...узгоджене покарання та згоду сторін на його призначення або на призначення покарання та звільнення від його відбування з випробуванням...», ст. 75 КК було доповнено ч. 2 у відповідній редакції з уточненням видів і розміру покарань, визначених ч. 1 ст. 75 КК. Без внесення зазначених доповнень було б неможливим затвердження угоди зі звільненням від відбування покарання з випробуванням, урахувавши також положення п. 1 ч. 7 ст. 474 КПК, відповідно до якого недотримання цих вимог закону є підставою для відмови судом у затвердженні угоди. Отже, внесенням відповідних доповнень законодавець фактично привів норму ст. 75 КК у відповідність до нових положень КПК, а не створив новий, спеціальний різновид звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення від відбування покарання полягає в тому, що суд, ухваливши обвинувальний вирок і призначивши засудженому конкретний вид та розмір покарання, враховуючи його позитивну характеристику, посткримінальну поведінку, інші обставини кримінального провадження, доходить висновку про можливість його виправлення без відбування призначеного покарання, однак за умови виконання упродовж іспитового строку певних обов'язків. Тобто звільнення від відбування

покарання є тим заходом, який дозволяє звузити межі кримінально-правового впливу на особу.

За змістом ч. 1 ст. 75 КК підставами такого звільнення закон визначає: 1) призначення судом відповідного покарання; 2) врахування тяжкості кримінального правопорушення, особи винного та інших обставин справи; 3) формування внутрішнього переконання про можливість виправлення засудженого без відбування покарання. Їх сукупність уповноважує суд на прийняття рішення про звільнення особи від відбування покарання з випробуванням.

У ч. 2 цієї статті вказується, що суд приймає рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням у разі затвердження угоди про визнання винуватості за умови, якщо сторонами угоди узгоджено відповідне покарання та звільнення від його відбування з випробуванням. Тобто, по суті, перша із визначених у ч. 1 ст. 75 КК підстава передбачена як така, що має бути узгоджена сторонами в угоді, що зумовлено процесуальною формою судового провадження на підставі угоди. Додатковою підставою законодавець визначив узгодження сторонами угоди звільнення від відбування покарання з випробуванням, що зумовлено наслідками її затвердження судом як для обвинуваченого, так і для прокурора.

Питання застосування/незастосування до особи звільнення від відбування покарання з випробуванням залишається на розсуд суду. До такого висновку спонукає також аналіз положення ч. 3 ст. 75 КК, за змістом якого тривалість іспитового строку (від одного до трьох років) та обов'язки, які покладаються на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням (один чи кілька із числа передбачених ч. 3 ст. 76 КК), визначаються судом, очевидно з урахуванням підстав, визначених ч. 1 ст. 75 КК. При цьому ані положеннями ст. 75 КК, ані положеннями статей 471, 472 КПК не передбачено права сторін угоди узгодити тривалість іспитового строку та, відповідно, обов'язків, які б покладалися на особу.

Більше того, за змістом ст. 474 КПК суд після з'ясування передбачених ч. 4 цієї статті питань ухвалює рішення про затвердження угоди. При цьому законодавець не висловив категоричного твердження щодо застосування судом до обвинуваченого саме того покарання, яке узгоджене сторонами в угоді. Тобто суд, затверджуючи угоду про визнання винуватості, може призначити як більш суворе, так і менш суворе покарання, ніж те, що узгоджене сторонами в угоді, що, своєю чергою, за змістом ч. 4 ст. 394 КПК є підставою для оскарження вироку суду, зокрема обвинуваченим, його захисником, законним представником, з підстави призначення судом суворішого покарання, ніж узгоджене сторонами угоди, а прокурором – з підстави призначення судом менш суворого покарання, ніж узгоджене сторонами угоди. Таким чином, питання призначення покарання та звільнення від його відбування, в тому числі на підставі угоди про визнання винуватості, віднесені законодавцем на розсуд суду.

З огляду на викладене положення частин 1 і 2 ст. 75 КК є такими, що застосовуються у взаємозв'язку та не можуть розглядатися як відокремлені самостійні норми права, що підлягають окремому застосуванню, а отже, обмеження, передбачені ч. 1 ст. 75 КК, поширюються на ч. 2 цієї статті, в тому числі й заборона щодо застосування положень ст. 75 КК до осіб, засуджених за корупційні кримінальні правопорушення.

Зрештою, КК визначені загальні підходи призначення покарання беззастережно щодо форми кримінального

провадження. Так, відповідно до ч. 1 ст. 50 КК покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні кримінального правопорушення, та полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого. Покарання призначається виключно судом і належить виключно до його компетенції.

За загальним правилом, визначеним ч. 2 ст. 65 КК, особі, яка вчинила кримінальне правопорушення, має бути призначено покарання, необхідне й достатнє для її виправлення та попередження нових кримінальних правопорушень. За змістом ч. 1 цієї статті суд призначає покарання: 1) у межах, установлених у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення, за винятком випадків, передбачених ч. 2 ст. 53 КК; 2) відповідно до положень Загальної частини КК; 3) урахуваючи ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особу винного та обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання. В абз. 1 п. 1 Постанови Пленуму «Про практику призначення судами кримінального покарання» ВС України свого часу визначив, що у разі призначення покарання в кожному випадку і щодо кожного підсудного, який визнається винним у скоєнні злочину, суди мають суворо додержуватися вимог ст. 65 КК стосовно загальних засад призначення покарання, оскільки саме через останні реалізуються принципи законності, справедливості, обґрунтованості та індивідуалізації покарання [11].

Отже, призначення покарання особі за вчинення кримінального правопорушення, в тому числі й корупційного, та вирішення питання про її звільнення від відбування покарання з випробуванням, здійснюється судом на підставі положень КК, які є загальними і не можуть бути застосованими чи не застосованими до особи залежно від форми кримінального провадження. Закон не пов'язує порядок призначення покарання чи звільнення від його відбування з будь-якою із диференційованих форм кримінального провадження, в тому числі на підставі угоди про визнання винуватості. Форма кримінального провадження може впливати на вид і розмір покарання та порядок його відбування, проте не може застосовуватися тією мірою, яка призводить до порушення загальних засад кримінального провадження.

Крім того, застосування судом ч. 2 ст. 75 КК як окремої норми без урахування положень ч. 1 цієї статті є порушенням засади рівності перед законом і судом, визначеної п. 3 ч. 1 ст. 7 і ст. 10 КПК, оскільки особи перебувають у нерівному правовому становищі за ознакою форми кримінального провадження щодо можливості застосування до них ст. 75 КК: у разі вчинення корупційного кримінального правопорушення за подібних підстав та обставин справи одні особи можуть бути звільнені від відбування покарання з випробуванням на підставі ч. 2 ст. 75 КК у разі затвердження угоди про визнання винуватості, а інші, з огляду на заборону, закріплену в ч. 1 ст. 75 КК, не можуть розраховувати на застосування до них інституту звільнення від відбування покарання, оскільки кримінальне провадження щодо них здійснюється у загальному порядку.

Більше того, зміни, внесені до КК Законом № 1698-VII, мають системний характер і передбачають безальтернативну заборону на застосування будь-яких положень щодо звільнення від кримінальної відповідальності, покарання чи його відбування у разі вчинення особою чи її засудження за корупційне кримінальне правопорушення. Так, внесеними до статей 45–48 КК змінами передбачено

заборону звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка вчинила корупційний злочин, у зв'язку з дійовим каяттям, примиренням винного з потерпілим, передачею особи на поруки, зміною обстановки, за наявності визначених цими статтями умов. За змістом внесених до ст. 69 КК змін законодавцем встановлено пряму заборону за наявності низки умов призначити особі, засудженій за корупційний злочин, основне покарання, нижче від найнижчої межі, встановленої у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК, або перейти до іншого, більш м'якого виду основного покарання, не зазначеного у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК. Змінами, внесеними до статей 74, 75, 79 КК, встановлено заборону звільнення від покарання, відбування покарання з випробуванням, відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років, у разі, коли особа, хоча й відповідає умовам, визначеним у цих статтях, однак вчинила корупційний злочин.

Системний аналіз внесених змін підтверджує правильність позиції щодо неможливості застосування ст. 75 КК до особи, яка вчинила корупційне кримінальне правопорушення, навіть у випадку укладення угоди про визнання винуватості. Законодавець закріпив безальтернативну заборону на застосування до засудженого положень як більш сприятливої для нього ст. 45 КК, так і положень менш сприятливої ст. 69 КК (порівняно з положеннями ст. 75 КК). Так, навіть якщо особа вперше вчинила кримінальний проступок або необережний нетяжкий злочин, після його вчинення (під час досудового розслідування) широко покаялася, активно сприяла розкриттю кримінального правопорушення та повністю відшкодувала завдані нею збитки або усунула заповідану шкоду, суд не може звільнити її від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям, оскільки у ст. 45 КК встановлена пряма заборона її застосування до корупційних кримінальних правопорушень. Суд також не може призначити реальне основне покарання, нижче від найнижчої межі, встановленої у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК, або перейти до іншого, більш м'якого виду основного покарання, не зазначеного у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК, особі, яка вчинила корупційне кримінальне правопорушення. При цьому положення ст. 69 КК не є застосовними в угоді про визнання винуватості у кримінальних провадженнях про корупційні правопорушення.

З урахуванням викладеного не зовсім логічною виглядає позиція науковців і практиків щодо можливості застосування до особи, яка вчинила корупційне кримінальне правопорушення, положень ст. 75 КК за умови укладення угоди про визнання винуватості, оскільки положення цієї статті передбачають звільнення від відбування покарання. Натомість, застосування положень ст. 69 КК у разі укладення угоди про визнання винуватості у корупційних кримінальних правопорушеннях є неможливим, хоча за своєю сутністю положення цієї статті є менш сприятливими для засудженого та в будь-якому випадку передбачають реальне відбування призначеного судом покарання.

Отже, суд, ухвалюючи вирок на підставі угоди про визнання винуватості або в загальному порядку, не вправі звільняти на підставі ст. 75 КК від відбування покарання з випробуванням особу, яка вчинила корупційне кримінальне правопорушення.

Крім того, відповідно до п. 2 ч. 7 ст. 474 КПК суд відмовляє в затвердженні угоди, якщо умови угоди не

відповідають інтересам суспільства. Законодавець не розкриває змісту та обсягу цього поняття, а лише вказує на те, що невідповідність цій умові призводить до відмови у затвердженні угоди.

Один з аргументів прихильників позиції щодо можливості укладення угоди про визнання винуватості у корупційних кримінальних правопорушеннях із застосуванням ст. 75 КК зводиться до наявності суспільного інтересу в можливості виявлення більшої кількості кримінальних правопорушень, встановлення всіх осіб, причетних до вчинення злочину, а також попередженні вчинення нових кримінальних правопорушень [3, с. 229].

У науковій літературі під суспільним інтересом розуміють певні вигоди для всього суспільства, без задоволення яких неможливо забезпечити його всебічний, стабільний та демократичний розвиток. Вони визнані державою, забезпечені правом, а їх задоволення є гарантією існування і розвитку суспільства загалом [12, с. 217]. У демократичній, правовій державі суспільний інтерес насамперед полягає в неухильному дотриманні суб'єктами державно-владних повноважень вимог Конституції, законодавства України, здійснення ними своєї діяльності на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, в тому числі у сфері кримінальної процесуальної діяльності. Дії слідчого, прокурора, суду всупереч вимогам закону загалом не відповідатимуть інтересам суспільства, оскільки саме для їх реалізації вони наділені законодавцем відповідними повноваженнями.

За змістом пунктів 3, 4 ч. 1 ст. 470 КПК прокурор у вирішенні питання про укладення угоди про визнання винуватості зобов'язаний враховувати такі обставини, як наявність суспільного інтересу в забезпеченні швидшого досудового розслідування і судового провадження, викритті більшої кількості кримінальних правопорушень, запобіганні, виявленні чи припиненні більшої кількості кримінальних правопорушень або інших більш тяжких кримінальних правопорушень. Водночас п. 2 ч. 7 ст. 474 КПК передбачає, що суд відмовляє в затвердженні угоди, якщо умови угоди не відповідають інтересам суспільства. Очевидно, що законодавцем на суд покладено обов'язок щодо визначення балансу ін-

тересів у кримінальному провадженні, зокрема умови угоди про визнання винуватості відповідатимуть інтересам суспільства тоді, коли відповідатимуть вимогам чинного матеріального та процесуального законодавства, а суспільний інтерес у забезпеченні швидшого досудового розслідування, викритті більшої кількості кримінальних правопорушень буде пропорційним суспільному інтересу, який полягає в досягненні завдань кримінального провадження.

Законом № 2322-IX затверджено Антикорупційну стратегію на 2021–2025 рр., у розд. 1 якої зазначено, що одним з основних принципів антикорупційної політики на цей період є забезпечення невідворотності юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення. З огляду на те, що подолання корупції залишається одним із пріоритетів для українського суспільства у справах про корупційні правопорушення суспільний інтерес у забезпеченні швидшого досудового розслідування та викритті більшої кількості кримінальних правопорушень фактично нівелюється, а наслідки затвердження угоди у вигляді збереження процесуального часу на здійснення судового провадження є явно непропорційними суспільному інтересу, який полягає в досягненні завдань кримінального провадження та завдань, визначених Антикорупційною стратегією.

Висновки. КПК передбачає можливість затвердження угоди про визнання винуватості у провадженні щодо корупційних кримінальних правопорушень, умови якої повинні відповідати вимогам КК, КПК та інтересам суспільства. Законодавець встановив обов'язок сторін визначити в угоді про визнання винуватості узгоджене покарання, водночас з огляду на положення статей 50, 65, 69 КК суд вправі затвердити угоду, якщо сторонами узгоджено покарання в межах санкції статті, за якою особу притягнуто до відповідальності. Ухвалення судом вироку на підставі угоди про визнання винуватості у корупційних кримінальних правопорушеннях, однією з умов якої є застосування до засудженого ст. 75 КК, з урахуванням положень ч. 1 ст. 75 КК та інтересів суспільства у цій категорії справ, є неправильним застосуванням закону про кримінальну відповідальність.

Список використаних джерел

1. Житний О.О., Ключко А.М. Деякі проблеми звільнення від відбування покарання з випробуванням особи, яка засуджується за корупційний злочин. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право». 2017. Вип. 24. С. 111–114.
2. Михайленко Д.Г. Звільнення від відбування покарання з випробуванням при засудженні за корупційний злочин у випадку затвердження угоди про визнання вини. Вісник прокуратури. 2016. № 1. С. 26–37.
3. Цивінський О.І., Кравчук К.О., Пасека О.Ф. Кримінальне провадження на підставі угод у сфері протидії корупції: проблеми, виклики та перспективи розвитку інституту. Право і суспільство. 2021. № 2. С. 224–233.
4. Анісімов Г.М., Фомін С.Б. Особливості укладення угоди про визнання винуватості у кримінальному провадженні про корупційні правопорушення. Українська кримінальна юстиція в умовах війни : матеріали VIII (XXI) Львівського форуму кримінальної юстиції (м. Львів, 9–11 червня 2022 року) / упорядник І.Б. Газдайка-Василишин. Львів : ЛьвДУВС, 2022. С. 6–8.
5. Бурдін В.М. Звільнення від відбування покарання із випробуванням за корупційні злочини. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2015. № 3. С. 233–244.
6. Подоляк М. Угоди про визнання винуватості у корупційних злочинах: проблеми та шляхи вирішення. Вісник прокуратури. 2018. № 8. С. 58–65.
7. Вирок Яворівського районного суду Львівської області від 09 червня 2022 року у справі № 944/1162/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104682224>.
8. Ухвала Шевченківського районного суду м. Києва від 05 вересня 2018 року у справі № 761/21912/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/76535485>.
9. Вирок Вищого антикорупційного суду від 05 травня 2022 року у справі № 991/1818/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104185775>.
10. Окрема думка судді Вищого антикорупційного суду Ткаченка О.В. від 19 липня 2021 року до вироку від 16 липня 2021 року у справі № 991/9969/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98381130>.

11. Про практику призначення судами кримінального покарання : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 7 від 24 жовтня 2003 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03>.

12. Почтовий М.М. Про співвідношення публічних і приватних інтересів у кримінальному судочинстві. Юридична наука. 2020. № 8. С. 214–220.

References

1. Zhytnyi, O., Klochko, A. (2017). Deiaki problemy zvlennia vid vidbuvannia pokarannia z vyprobuvanniam osoby, yaka zasudzhuietsia za koruptsiinyi zlochin [Some problems of release from serving a sentence with probation of a person convicted of a corruption crime]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina – Bulletin of Kharkiv National University named after V.N. Karazin. Serii «Pravo»*, 24, 111–114 [in Ukrainian].

2. Mykhailenko, D. (2016). Zvlennia vid vidbuvannia pokarannia z vyprobuvanniam pry zasudzhenni za koruptsiinyi zlochin u vypadku zatverdzhennia uhody pro vyznannia vyny [Exemption from serving a sentence with probation upon conviction for a corruption crime in case of approval of a plea agreement]. *Visnyk prokuratury – Bulletin of the Prosecutor’s Office*, 1, 26–37 [in Ukrainian].

3. Tsyvinskyi, O., Kravchuk, K., Pasiaka, O. (2021). Kryminalne provadzhennia na pidstavi uhod u sferi protydii koruptsii: problemy, vyklyky ta perspektyvy rozvytku instytutu [Criminal proceedings on the basis of agreements in the field of anti-corruption: problems, challenges and prospects for the development of the institute]. *Pravo i suspilstvo – Law and society*, 2, 224–233 [in Ukrainian].

4. Anisimov, H., Fomin, S. (2022). Osoblyvosti ukladennia uhody pro vyznannia vynuvatosti u kryminalnomu provadzhenni pro koruptsiini pravoporushennia [Peculiarities of concluding a plea agreement in criminal proceedings on corruption offenses]. *Ukrainska kryminalna yustytisia v umovakh viiny – Ukrainian criminal justice in conditions of war: materialy VIII (XXI) Lvivskoho forumu kryminalnoi yustytisii (m. Lviv, 9–11 chervnia 2022 roku) / uporiadnyk I.B. Hazdaika-Vasylyshyn. Lviv: LvDUVS*, 6–8 [in Ukrainian].

5. Burdin, V. (2015). Zvlennia vid vidbuvannia pokarannia iz vyprobuvanniam za koruptsiini zlochyny [Exemption from serving a probationary sentence for corruption crimes]. *Naukovi visnyk Lvivskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav – Scientific Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs*, 3, 233–244 [in Ukrainian].

6. Podoliak, M. (2018). Uhody pro vyznannia vynuvatosti u koruptsiinykh zlochynakh: problemy ta shliakhy vyrishennia [Plea agreements in corruption crimes: problems and solutions]. *Visnyk prokuratury – Bulletin of the Prosecutor’s Office*, 8, 58–65 [in Ukrainian].

7. Vyrok Yavorivskoho raionnoho sudu Lvivskoi oblasti [Judgment of the Yavorivskoho district court of Lviv region] vid 09 chervnia 2022 roku u spravi № 944/1162/22. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104682224> [in Ukrainian].

8. Ukhvala Shevchenkivskoho raionnoho sudu m. Kyieva [Decision of the Shevchenkiv District Court of Kyiv] vid 05 veresnia 2018 roku u spravi № 761/21912/18. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/76535485> [in Ukrainian].

9. Vyrok Vyshchoho antykoruptsiinoho sudu [Judgment of the High Anti-Corruption Court] vid 05 travnia 2022 roku u spravi № 991/1818/20. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104185775> [in Ukrainian].

10. Okrema dumka suddi Vyshchoho antykoruptsiinoho sudu Tkachenka O.V. [Separate opinion of the judge of the Higher Anti-Corruption Court O. Tkachenko] vid 19 lypnia 2021 roku do vyroku vid 16 lypnia 2021 roku u spravi № 991/9969/20. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98381130> [in Ukrainian].

11. Pro praktyku pryznachennia sudamy kryminalnogo pokarannia [On the practice of imposing criminal punishment by courts]: Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy № 7 vid 24 zhovtnia 2003 roku. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03> [in Ukrainian].

12. Pochtovy, M. (2020). Pro spivvidnoshennia publicnykh i pryvatnykh interesiv u kryminalnomu sudochynstvi [On the ratio of public and private interests in criminal proceedings]. *Yurydychna nauka – Legal science*, 8, 214–220 [in Ukrainian].

Kovalchuk Serhii,

Doctor of Law, Professor

(Ivano-Frankivsk Educational and Scientific Law Institute

of the National University “Odesa Law Academy”, Ivano-Frankivsk)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6285-099X>

REGARDING THE CONCLUSION OF A PLEA AGREEMENT IN THE CRIMINAL PROCEEDINGS ON A CORRUPTION OFFENSE, ONE OF THE CONDITIONS OF WHICH IS THE APPLICATION OF ART. 75 OF THE CRIMINAL CODE

The article examines the issue of the possibility of the conclusion of a plea agreement in the criminal proceedings on a corruption offense, one of the conditions of which is the application of Art. 75 of the Criminal Code of Ukraine.

It was established that the provisions of parts 1 and 2 of Art. 75 of the Criminal Code are those that are applied in a relationship and cannot be considered as separate independent norms of law that are subject to separate application. Restrictions provided for in Part 1 of Art. 75 of the Criminal Code, apply to part 2 of this Article, including the ban on the application of the provisions of Art. 75 of the Criminal Code to persons convicted of corruption criminal offenses.

It has been proven that imposing a punishment on a person for committing a criminal offense, including a corruption one, and deciding on the issue of his release from serving a sentence with probation, is carried out by the court on the basis of the provisions of the Criminal Code, which are general and cannot be applicable or not applicable to the person depending on from the form of criminal proceedings.

It is substantiated that in cases of corruption criminal offenses, the public interest in ensuring a faster pre-trial investigation and exposing a greater number of criminal offenses is actually leveled off, and the consequences of approving the agreement in the form of preserving the procedural time for conducting court proceedings are clearly disproportionate to the public interest, which consists in achieving the objectives of the criminal proceedings.

It has been established that the Criminal Procedure Code provides for the possibility of the conclusion of a plea agreement in the criminal proceedings related to corruption criminal offenses, the terms of which must meet the requirements of the Criminal Code, the Criminal Procedure Code and the interests of society. In view of the provisions of articles 50, 65, 69 of the Criminal Code, the court has the right to approve such an agreement if the parties have agreed on a punishment within the scope of the sanction of the article for which the person was prosecuted. Adoption of a sentence by the court on the basis of a plea agreement for corruption criminal offenses, one of the conditions of which is the application of Art. 75 of the Criminal Code, is an incorrect application of the law on criminal responsibility.

Key words: *plea agreement, corruption criminal offense, punishment, exemption from serving a probationary sentence, interests of society.*

Надіслано до редколегії 05.11.2022